

**MINISTER
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

Marlena Maląg

DSR-IV.070.97.2022.AS

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

**Pan
dr hab. Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Dotyczy: odpowiedzi na wystąpienie z dnia 31 października br., znak III.7060.535.2022.JA, w sprawie rozwiązania sytuacji prawnej opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy nie posiadają prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, z uwagi na otrzymywane świadczenia emerytalno-rentowe.

Szanowny Panie Ministrze,

Warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, adresowanego do opiekunów osób niepełnosprawnych określa ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ww. ustawy, świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym.

Przesłanka negatywna z ww. art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy o świadczeniach rodzinnych nie dotyczy renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na mocy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2019 r. o sygn. SK 2/17.

Trybunał Konstytucyjny w ww. wyroku orzekł, że art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w zakresie, w jakim stanowi, że świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, jest niezgodny z art. 71 ust. 1 zdanie drugie w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Skutki powyższego wyroku dotyczącego świadczenia pielęgnacyjnego określił sam Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw 8 lipca 2019 r. pod poz. 1257. Zgodnie z ww. wyrokiem, utrata mocy zaskarżonego przepisu w zakresie wskazanym w wyroku, nastąpiła po upływie 6 miesięcy od dnia publikacji wyroku, tj. z dniem 9 stycznia 2020 r.

Oznacza to, że od tej daty (tj. 9 stycznia 2020 r.) posiadanie przez osobę ustalonego prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy nie stanowi już negatywnej przesłanki, której zaistnienie powoduje brak lub utratę prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Ponadto należy wskazać na wprowadzony z dniem 1 stycznia 2022 r. ustawą z dnia 29 października 2021 r. *o świadczeniu wyrównawczym dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki* (Dz. U. poz. 2314) przepis szczególny do ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie warunków przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, tj., art. 12, zgodnie z którym, osobie pobierającej już świadczenie pielęgnacyjne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, która po dniu 1 stycznia 2022 r. złożyła wniosek o:

- 1) emeryturę lub
- 2) rentę, lub
- 3) rentę rodzinną z tytułu śmierci małżonka przyznaną w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, lub
- 4) nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, lub

5) rodzicielskie świadczenie uzupełniające, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym

- przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, jeśli jest korzystniejsze, przy czym art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych nie stosuje się. Jednocześnie należy zauważyć, że rząd polski ma świadomość trudnej sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym opiekunów osób niepełnosprawnych, dlatego też dokłada wszelkich starań, by wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, w jak największym stopniu odpowiadało na potrzeby tej grupy społecznej.

Postulowane przez środowiska osób niepełnosprawnych zmiany dotyczące zwiększenia wsparcia materialnego osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, m.in. w zakresie wprowadzenia zmian w warunkach przyznawania świadczeń opiekuńczych oraz zwiększenia ich wysokości są kwestią niezwykle istotną, niemniej wymagają one rozwiązań systemowych.

Realizacja systemowego wsparcia dla opiekunów niesamodzielnych osób niepełnosprawnych wymaga zmian w systemie orzecznictwa o niepełnosprawności, w oparciu o który możliwe będzie wyodrębnienie spośród osób niepełnosprawnych - osób faktycznie niesamodzielnych, których funkcjonowanie bezwzględnie wymaga pomocy opiekuna uprawnionego do odpowiednich świadczeń opiekuńczych.

W związku z powyższym, ewentualne wprowadzenie zmian zgłaszanych przez środowiska osób niepełnosprawnych w warunkach przyznawania świadczeń opiekuńczych, w tym w zakresie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego osób mających ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych oraz zwiększenia wysokości świadczeń opiekuńczych, będzie możliwe do zrealizowania po wcześniejszym uregulowaniu kwestii podstawowej dla kształtu systemu świadczeń opiekuńczych, tj. zreformowaniu systemu orzecznictwa o niepełnosprawności.

Z wyrazami szacunku

Minister Rodziny i Polityki Społecznej
Marlena Maląg

/kwalifikowany podpis elektroniczny/